

Pixoihalek gorderik daramaten benetako zikinkeria

1970ko hamarkadan zabaldu diren arren, Ekaingo harpeetako hurrek ere soinean zeramatzatela iruditzen zaigu. Pixoihalak dira, *pamperrak*, *dodotisak*, *fardelak*, *paketeak*. Horiei esker lehorrik dauzkagu umeak modu errazean. Baina orain hasi gara ohartzen zein neurritako zabor pilak oparituko dizkiegun.

JACQUELINE FARMER-EK EGINIKO *Couchorama* dokumentala eman dute urtarilean frantsesezko *Arte* katean. Errauskailuak direla eta hondakinen eztabaida bizian dau-den euskal herrietan erakutsi behar-ko litzateke DVDa. Oso ona. Norbaitek noiz euskaratuko zain egon gabe, hemen laburbiltzen dugu.

Jacquelinek haurra izan berria du. Asteak aurreratu ahala ohartuko da etxeko zakarrontzia fite betetzen zaiola. Fardel modernoek primeran xurgatzen dituzte Thieuren pixak eta gorotzak baina... nora ote doaz gero. Jacquelinek kalkulatu du mutikoak autonomia hartu bitarte-ko hiru urtetan 6.000 pakete zikin-duko dituela. Tona bat zabor!

Belaunaldi bakar batean inguru-menari sekulako arazoa sortu zaio gaur aurrerapenaren ikurretako bat denarekin. Nola moldatzen ziren lehen? Ama batek ba dauka alterna-tibarik Erdi Arora gibelatu barik? Ikerketan murgilduko da Jacqueline.

Marion Donovan izeneko emaku-me batek sortu zuen gaurko fardelen aitzindaria, baina historiak haren izena ahan-tzi du. Beranduago Procter & Gamble multinazionalako ingeniari-ek 1956an diseinatu zuten beste bat, lehenik zerrautsa zerama-na, gero joan dira materialak sofis-tikatz. Europar 1970eko hamarka-dan zabalduko zen denetan.

Elisabeth Badinter idazle feminis-tarentzako *–Le conflit, la femme et la mère* bere azken obra– emakumeei mirakuluzko aurrerapena ekarri die usatu eta botatzeko pixoihalek, lan astuna kendu, kasik pilula antisorgai-luaren tamainako iraultza. Ados, dio Farmerrek, baina erosotasunak arazo bat dauka: 300 urte baino gehiago behar ditu desegiteko!

Fardelak azaleko polietilenoaren barruan gai txit xurgatzaile darama: sodio poliakrilatoa. Sekulako likido pila har dezake bere baitan ingurura tantarik isuri gabe eta hau-rraren larruazala lehorrik atxikiz. Ordainetan, Michel Vert ikertzaileak esplikatu duenez, xurgatzaile sintetiko berezi horiek birziklatzerik ezin da pentsatu ere egin gaur egun.

Fabrikatzaileak ari omen dira hondakinen arazoa hobetu nahian. Askok mehetu eta arindu dituzte paketeak, baina... horretarako lehen zeukaten zelulosa biodegradagarri apurra poliakrilato menderakaitzez ordezkatu dute. “10 urte barruko soluzioetan ari gara” esan diote Jac-quelineri Procter & Gamblen.

“Baina 10 urtetan Frantziak meta-tuko du 1.200.000 elefanteren pisua daukan fardel mendia!”, hausnartu du kazetariak. Europar omen bat daukan familia batean sortutako hondakin birziklaezinen %50 pixoihala da. Gipuzkoan hondaki-

Ezkerreko irudia Kimberly Clarck multinazionalaren *Huggies* markako pixoihal paketea. Ohartu 5 urteko haurrentzako eginak daudela, nahiz eta gehienetan adin hori baino askoz lehenagotik umeak kontrolatu behar dituen bere larriak. Disney faktoriaren publizitatea berekin darama. Eskubiko argazkia *Asia to Europe 2011* blogetik hartu dugu: amari eskutik helduta doan mutikoak *kaidangu* edo praka zuloduna darama jantzita. Bere beharrak ondo kontrolatu bitartean ume gehienek janzki hori erabiltzen dute gaur egun ere, Txinan eta oro har Asian giza gorotzarekiko ez dute beste lekuetan den fobiarik, nekazaritzarako betidanik erabili dute. Pixoihal garestia saltzeko multinazionalak erakutsi behar dute *kaidangu* atzerapenari lotua dela eta *fardela* modernoa dela.

nen Atez Ateko bilketa egiten duten herrietan ohartu dira. Irtenbide zaila.

Zer dio pixoihalez pediatriak? Berry Brazelton bezalako adituek diote umei zaharragoengandik ikasteko aukerak ukatzen zaizkiela fardelokin artifizialki garbi eta lehor atxikiz. Haurrak ikasi egin behar baitu. Multinazionalen kalkuluak alderantzizko norabidean doaz, 8 urte eta beranduagorako pixoihalak sustatzen dituzte, obramenduak “kontrolatzen ikasteko” paketeak, “gauerakoak”, “pijama-fardelak”...

Hautatzeko eskubidea?

Orain Procter & Gamble eta enpa-rauak ahalegin handia ari dira egiten formula Txinan, Indian, Nigerian, Egipton eta abarretan zabaltzeko. Txinan egiten duten ahalegin bere-zia aipatzekoa da. Herrialde askotan kakari eta pixari fobia egonik pro-duktoen oinarrian, obramendueki-ko betidanik harreman normalagoa izan duten txinatarrekin argudioa findu egin dute. Oraindik Txinako haur gehienek izter tartean etenda-ko *kaidangu* galtzak darabiltzate, larria iritsitakoan edozein txokotan libratu ahal izateko.

Nielsens kontsultorak prestatu die fabrikatzailei txinatarren ohiturak aldarazteko argudioa: “Gure *pampe-rrekin* zure haurrak gau osoan hobe-to egingo du lo, lasaiago egongo da

eta egunez eskolan emaitza hobeak lortuko ditu”. Beti dago soziologo edo psikologo talde bat ikerketa kliniko bat aurkikuntza berresteko.

Multinazionalei hortzak luzatzen zaizkien bitartean Txinako edo Nigeriako klase ertainetako herritarren ohitura aldaketekin sakelaratu dituzten milioiekin, beste leku askotan erakunde publikoek kontabilizatzen dituzte aldaketaren kosteak.

Britainia Handiko gobernuaren ustez, urtean 800.000 tona *pakete* zikin metatzen zaio, Wembley estadioa bezalako 8 betetzeko adina; hondakinok kudeatzea 67 milioi libra kostatzen da. Zenbait herri eta hiri horregatik hasi dira pixoihal berrerabilgarriak sustatzen. Gipuzkoako herri batzuetan hasi diren

modu beretsuan. *Couchoraman* Londresko Lewishamen zentratu dira.

Zenbait haurtzaindegitan haur guztiek darabiltzate horrelakoak, esaterako Londresko Islingtonekoek. Gurasoen eta langileen ohiturak aldatzeko bidea egin behar izan dute.

Fardelon zabaltzeak baditu zailtasunak. 30 urtez errazera ohitutako jendeok ez ditugu konplikazioak maite. Lan bat gehiago, garbitzea. Gehi aurreiritziak, ez txikiena ea 30 urtez atzera egin nahi duzulako zoratuta zauden galdetuko dizun ama edo amaginarreba.

Elisabeth Badinter ozen mintzo da aurka feminismoaren ikuspegitik. Nork garbituko ditu pakete berrerabilgarriok? Gizonek ez, lan bat gehiago emakumearentzako.

Ekologismo erradikalaren asmakizuna iruditzen zaizkio, emakumeari berriro autonomia galaraziko diotenak.

Couchoramak ez ditu ahaztuko bestelako bi alternatiba ere. Bata, botatzeko pixoihal biodegradagarriak ere badira, Nature Babe Care konpainiarenak esaterako. Usatu eta jaurtitzekoak eta ez osoki konpostagarriak. Horiek tratatzeko konpostatze prozesuak jarri behar dituzte erakundeek, edo biogasa sortzeko. Jacqueline Farmer mintzatu da haurren higie naturala lantzen duten jendeekin ere, inolako fardelik gabe umeari bere beharren kontrola erakusten modu naturalean saiatzen direnekin. Dena den, oro har, hautatu beharra dago edo usatu eta botatzeko fardelen edo garbigarrien artean.

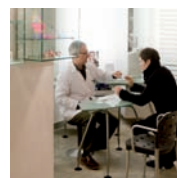
Bitartean, Procter & Gamble, Kimberly Clark eta beste multinazionalen marketinak ez die alternatiboi zirriturik uzten. Edozein ama berrik etxean jasoko du, klinikak datuak emanik, produktuen publizitate. Are larriagoa: kliniketan ez du sarbiderik multinazionalak beste inork, eta lehenbizi probatu dugunarekin segitzen dugu maizenik.

Hautatzeko eskubide sakratua argudiatzen du zenbaitek, ez aldatzearren. Horiei erantzuten die Islingtoneko haurtzaindegiko zuzendari Nasso Christouk: “Noraino heltzen da hautatzeko gure eskubidea? Gure erabaki batek ondorengo belaunaldiak kaltetuko dituela dakigunean, eskubiderik badugu horrelakorik hautatzeko?”. ■

ZINKUNEGI OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

Zerbitzua
Kalitatea
Garantia

